

КАПИТЕЛ 2 / CHAPTER 2²

ATTRACTING FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN THE FINANCING OF THE CONSTRUCTION INDUSTRY OF UKRAINE DURING THE PERIOD OF POST-WAR ECONOMIC RECOVERY: A COMPARATIVE ANALYSIS WITH EU COUNTRIES

DOI: 10.30890/2709-2313.2023-21-03-007

Вступ.

Залучення прямих іноземних інвестицій у будівельну галузь будь-якої з держав пливає на побудову відкритої моделі економіки, обсяги бізнесу, розвиток нових технологій та зростання продуктивного потенціалу. Запит на закордонні фінансові джерела в сучасному світі стрімкого розвитку, утвердження нового типу виробничих відносин у масштабах цілої планети, попиту на капітал для реалізації різних проектів, що стрімко зростає, програм та стратегій прогресу постійно збільшується. Повномасштабне вторгнення росії в Україну суттєво погіршило очікування вкладників щодо подальших перспектив інвестування та безпеки активів у нашій державі. Саме тому необхідність дослідження потоків ПІІ, їх розподіл між країнами та регіонами, залучення саме довгострокових іноземних джерел у всі галузі національної економіки, особливо будівельну, є сьогодні актуальними.

Дослідження спрямовані на розгляд залучення прямих ПІІ у будівельну галузь, знайшли своє відображення в працях закордонних та вітчизняних учених: І. Безп'ятої [1], М. Бирки [2], С. Васильчака [3], О. Галаченко [3], В. Давея [4], Дж. Джексона [4], М. П. Дубини [3], А. Завгороднього [5], К. Крамаренка [6], О. Латишевої [7], І. Мошляка [8], М. Оршанської [9], Ю. Пинди [10], А. Сайкса [4], А. Стельмашука [11], С. Б. Солов'я [3], С. Теслі [12] та ін. Проте постає необхідність поглибленого вивчення перспектив залучення прямих іноземних інвестицій у будівельну галузь України в повоєнний період відновлення економіки.

---

²Authors: Hrinko I., Shenher M.

2.1. Теоретичні основи прямих іноземних інвестицій

Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) – ключовий ресурс для прискореного розвитку економіки будь-якої країни. У сучасних умовах вони виступають одним із найважливіших інструментів забезпечення умов виходу з економічної кризи, ефективних структурних зрушень у народному господарстві, зростання науково-технічного прогресу тощо. Відповідно до зростання ролі ПІІ у світових інтеграційних процесах логічним виглядає подальший діалектичний розвиток категоріального апарату дослідження іноземних інвестицій, який відображає таку еволюцію [12].

На сучасному етапі розвитку економічної науки термін «інвестиції» визначається як «вкладення капіталу у всіх його формах у різні інструменти господарської діяльності з метою отримання прибутку, а також досягнення іншого економічного чи неекономічного ефекту, здійснення якого базується на ринкових засадах та пов'язане з факторами часу, ризику та ліквідності» [1].

Прямі закордонні джерела мають низку вагомих переваг. По-перше, активізується діяльність приватного сектора. По-друге, у більшості випадків спрощується вихід на нові ринки. По-третє, полегшується доступ до нових технологій та методів управління. Компанія-інвестор, як правило, зацікавлена в модернізації виробництва та стандартизації технології управління підприємств. При отриманні прямих інвестицій ймовірність реінвестування прибутку всередині країни стає вищою [13].

За визначенням МВФ, прямими іноземні інвестиції є в тому випадку, якщо закордонний власник володіє не менше, ніж 25% статутного капіталу акціонерного товариства, за американським законодавством – не менше 10%, у країнах Європейської Спільноти – 20-25% [10]. У різних державах обсяг ПІІ встановлюється законодавством відповідно до інвестиційної політики.

На основі проаналізованих наукових літературних джерел нами був проведений порівняльний аналіз положень низки міжнародних організацій та експертів у визначенні поняття «прямі іноземні інвестиції» (ПІІ) (табл. 1), а також виявлено ряд основних ознак та особливостей.

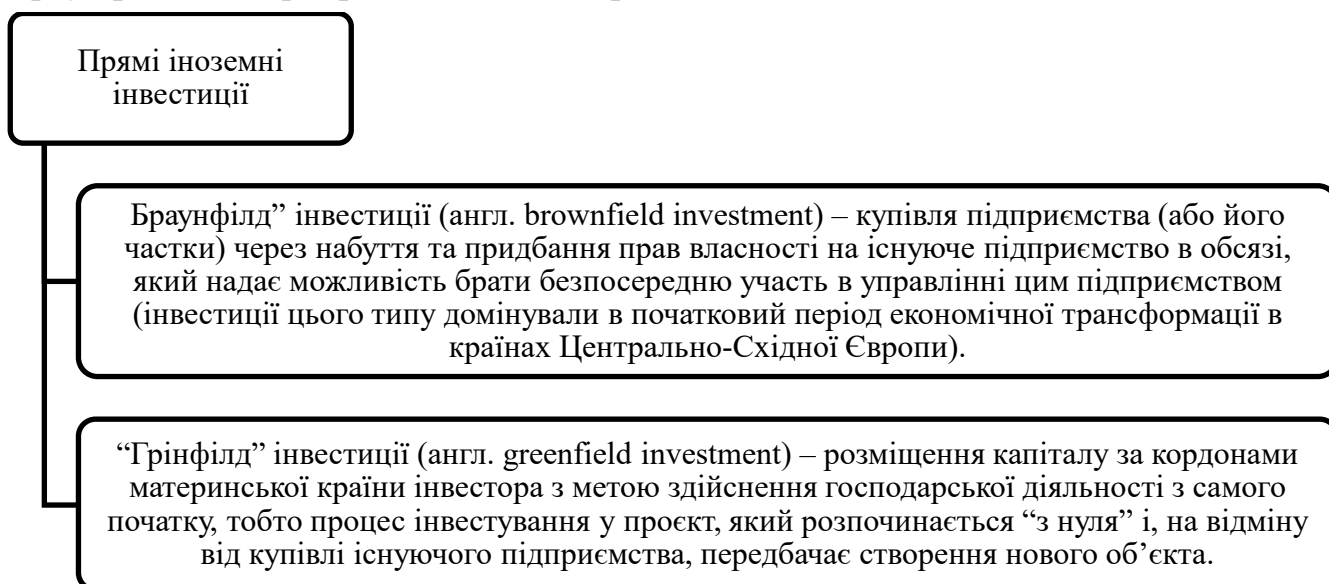
Таблиця 1 - Аналіз сутності поняття «прямі іноземні інвестиції»

Автор	Визначення
С. Хаймер [14]	Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) – це термін, що описує операцію отримання за кордоном фізичних активів, за якої поточний контроль залишається на батьківщині материнської компанії.
Дж. Даннінг [15]	ПІІ здійснюються поза межами країни базування, але всередині компанії інвестора. Вони складаються з набору активів та проміжних продуктів, таких, як капітал, технології, вміння та знання в галузі управління, а також доступ до ринків.
Світова організація торгівлі (СОТ) [16]	ПІІ – вид інвестицій, за якого інвестор-резидент однієї країни розміщує свої активи в іншій (країні-реципієнті) за умови отримання (збереження) контролю над цими активами.
Міжнародний валютний фонд (МВФ) [17]	ПІІ – транскордонні інвестиції, у яких укладник, який є «резидентом однієї країни, має контроль або значний ступінь впливу на керівництво підприємства, яке є резидентом іншої. Управлінська роль прямого інвестора відрізняє прямі іноземні вклади, активну форму інвестицій, від портфельних інвестицій, пасивну форму.
Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) [18]	ПІІ – це ті, що передбачають тривалі відносини й відбивають довгостроковий інтерес і контроль одиниці-резидента в одній країні над підприємством в іншій.
Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) [19]	ПІІ – категорія міжнародних інвестицій, яка відображає мету економічного суб'єкта-резидента однієї економіки досягти ефекту на підприємстві-резидентів в іншій.
І. Мойсеєнко, І. Ревак [20]	ПІІ – це інвестиції у формі контрольного володіння пакетом акцій підприємства в країні з боку юридичної особи, що знаходиться в іншій.
Міністерство фінансів України [21]	ПІІ – довгострокові вкладення матеріальних засобів компаніями-нерезидентами в економіку країни (наприклад, з метою організації та будівництва підприємств).
Закон України «Про режим іноземного інвестування» [22]	ПІІ – цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.
С. Тесля [23]	ПІІ – це матеріальні й нематеріальні капітали, які вкладають держава, компанія чи власник в інші підприємства за кордоном для отримання підприємницького прибутку, за умови довготермінового економічного інтересу та наявності права брати участь в управлінських рішеннях.

Джерело: складено авторами на основі [14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23].

Щодо форм прямих іноземних інвестицій, то їх науковці поділяють на «браунфілд» та «грінфілд» інвестиції (рис. 1):

Рисунок 1 – Форми прямих іноземних інвестицій

Джерело: складено авторами на основі [8]

2.2. Порівняльний аналіз залучення прямих іноземних інвестицій у будівельну галузь України та країни ЄС

Будівельна галузь є одним із найбільших секторів економіки в Європі. Саме в ньому безпосередньо зайнято близько 18-ти мільйонів робітників та створюється близько 9% валового внутрішнього продукту Європейського Союзу [24]. Найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій спрямовуються у три масивні компоненти будівельного ринку ЄС: реконструкцію існуючих будівель, спорудження нових та цивільне будівництво. Прикметним є те, що Європа зберігає місце найбільш затребуваного регіону для компаній-інвесторів. У 2021 році майже половину глобальних проєктів ПІІ було оголошено саме в цій частині світу.

Прогнози щодо зростання населення в містах ще на 2,5 мільярда людей дають підстави стверджувати, що будівництво стане економічною рушійною силою в середньостроковій перспективі зі зростанням у середньому на 4,4% між 2021 і 2025 роками – значно вищим, ніж прогнозоване зростання як у промисловості, так і в секторі послуг. Протягом періоду з 2022 по 2030 роки у ЄС прогнозується зростання обсягів будівництва в середньому близько на 3,5%

на рік [25]. Тому для глибшого розуміння, а також запозичення досвіду залучення прямих іноземних інвестицій у вітчизняну будівельну галузь вкрай важливим є проведення порівняльного аналізу будівельних галузей України з європейськими країнами.

На сучасному етапі економічного розвитку ЄС спостерігається період його поступового відновлення після санітарної кризи, що сколихнула весь світ протягом останніх років. Безумовно пандемія Covid-19 спровокувала безпрецедентну економічну кризу, унаслідок якої ВВП Європейського Союзу скоротився на 5,9% у 2020 році, а рух ПІП світового ринку, згідно з доповіддю ООН, знизився на 35% у порівнянні з 2019-м – до 1 трлн дол. США [26]. Показник іноземних інвестицій ЄС у 2020 році став найменшим у статистиці XXI століття. Навіть у період світової фінансової кризи їх об'єм був на 30% вищим від рівня 2020 року [26].

Після наслідків кризи економіки європейських країн почали відновлюватись лише у 2021 році, при цьому валовий внутрішній продукт ЄС зріс на 5,3%. В Італії, наприклад, валове нагромадження основного капіталу зросло у фізичному обсязі на 17,0%. У Франції обсяг будівельних робіт збільшився на 10,5% після зниження на 14,4% у попередньому році, в інших державах-членах зниження активності у 2020 році також було компенсовано зростанням, що спостерігалось у 2021 році [27]. Така тенденція спостерігалася в Австрії, де будівельна діяльність збільшилася на 5,4% у 2021р. після зниження на 3,7% у 2020 році [27].

Улітку 2021 р. будівельна галузь Європейського Союзу продемонструвала значно швидший поступ. Прямі іноземні інвестиції в будівництво збільшилися на 5,7% (прогноз 4,2%) у 2021 році та становили 1,6 трлн євро, що відповідає 11,1% ВВП ЄС. В Італії (+16,4%) зареєстровано найбільше збільшення інвестицій, за нею йдуть Естонія (+10,7%), Греція (+10,6%) та Франція (+10,5%). У той час, як у більшості країн спостерігалось зростання інвестицій у будівництво, в Іспанії був невеликий спад (-0,9%). Тим не менш, Болгарія постраждала найбільше, оскільки у цій країні інвестиції скоротилися на 19,2 % порівняно з попереднім роком.

Проаналізуємо динаміку зростання прямих іноземних інвестицій у будівництво в країнах ЄС (рис. 2).

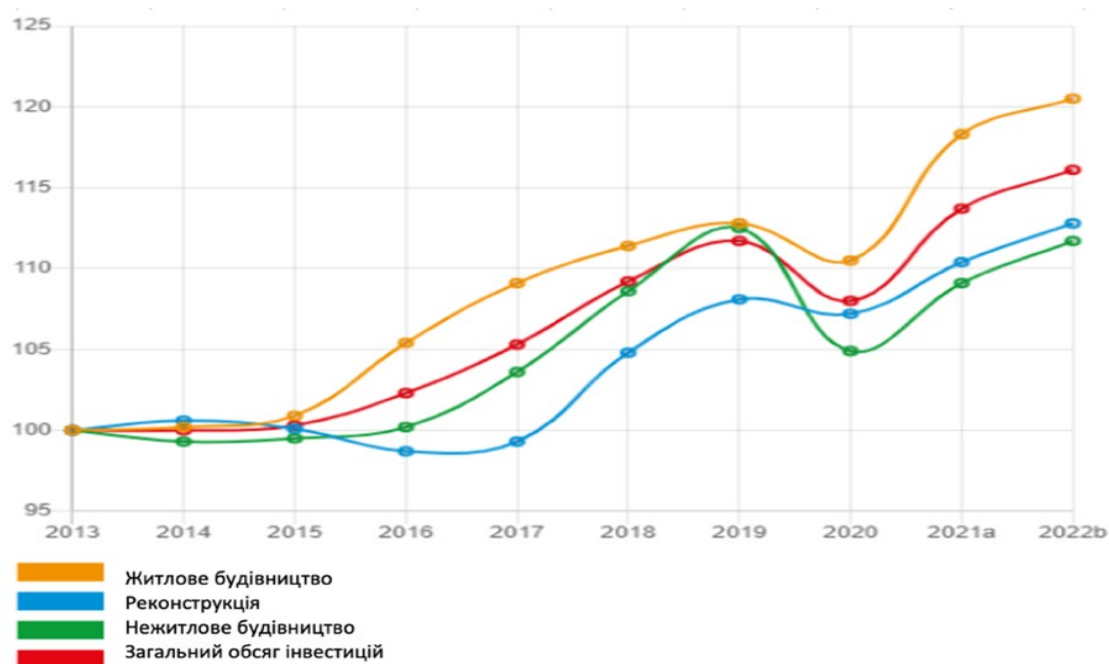

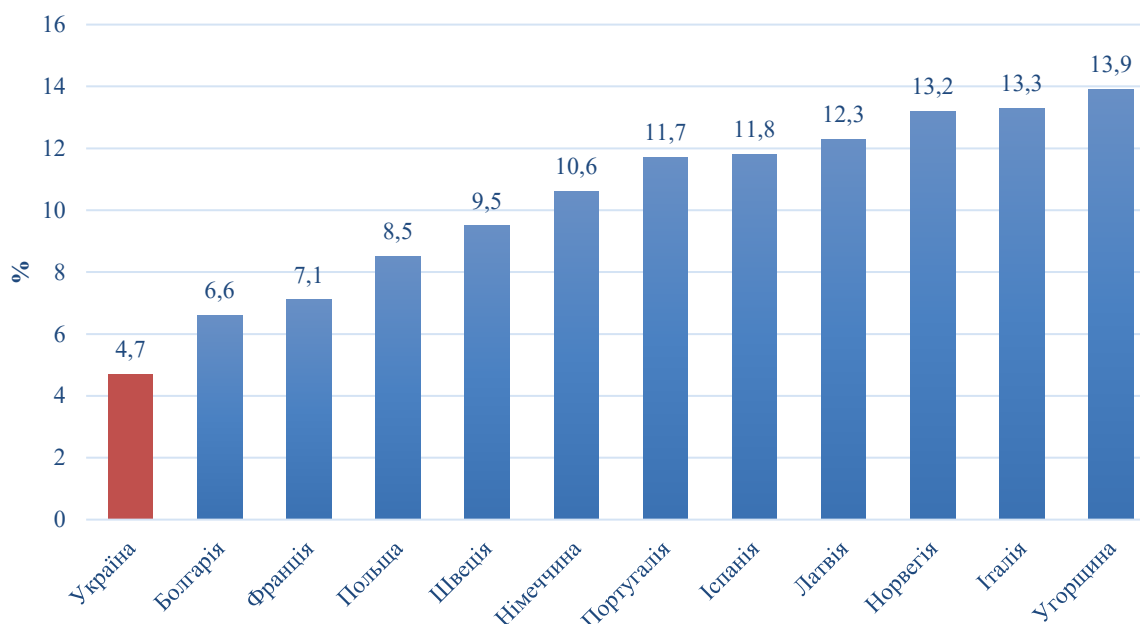
Рисунок 2 – Динаміка зростання ПІ в будівництво в країнах ЄС, % [28].

Загалом на нове житлове будівництво в Європейському Союзі припадає близько однієї п'ятої всіх інвестицій у будівництво. Їх зростання на 7,2% у 2021 році стало одним з основних факторів загального збільшення інвестицій у аналізовану галузь. Відновлення було в основному зумовлене значним зростанням, зареєстрованим у Франції (+24,1%) та Італії (+12,05%), дещо меншим - у Німеччині (+2,3%) та інших країнах. Зниження ПІ у житлове будівництво було зареєстроване лише в одній країні – Іспанії, де інвестиції скоротилися на 4,8%.

Інвестиції у реконструкцію становлять трохи менше однієї третини від загального обсягу інвестицій у будівництво. Виявившись найменш волатильним сегментом за останнє десятиліття та послуживши стабілізатором після фінансової кризи 2008 року, інвестиції в ремонтні роботи зросли на 5,7% у 2021 році після зниження на 2,6% у попередньому. Інвестиції у реконструкцію були найбільшими у Болгарії, Італії та Словенії, де вони зросли більш ніж на 20%.

Будівельна галузь України значно відстає від багатьох європейських країн у плані обсягів та розвитку. Це свідчить про наявність ряду проблем, які стримують її прогрес. Однією з головних причин такого відставання є недостатні інвестиції в будівельну галузь, адже вони відіграють ключову роль у забезпеченні розвитку й модернізації цієї галузі. Відсутність сучасних технологій та інфраструктури – це проблеми в регулятивному середовищі.

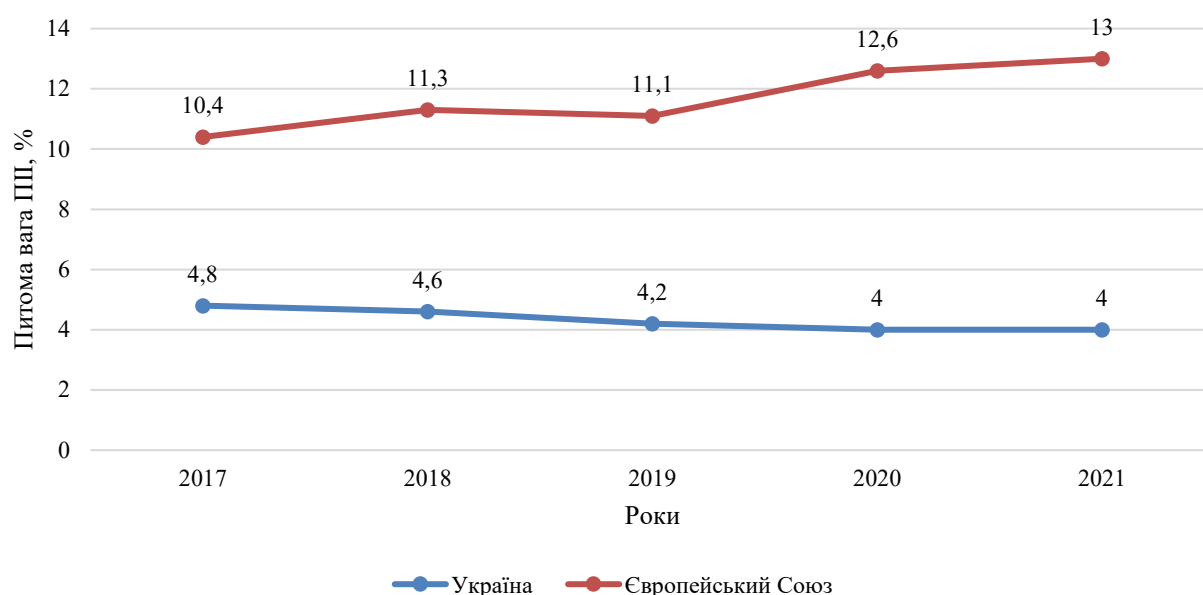
Рисунок 2 – Порівняння співвідношення обсягу виробленої будівельної продукції до ВВП України та країн Європи у 2021 році, %

Джерело: складено на основі [29]

Із наведеного вище графіка можна стверджувати, що серед ряду аналізованих країн частка будівництва в структурі ВВП була найменшою в Україні. За даними Державної служби статистики України, у 2017 році внесок будівельної галузі у ВВП України склав лише 2,91 %, проте в 2021 році він піднявся до значення 4,7 %. Для порівняння слід зазначити, що цей показник у Польщі становить 8,5 %, у Швеції – 9,5 %, у Румунії – 6,1 %, Італії та Угорщині 13,3% та 13,9% відповідно, тобто в декілька разів вище, ніж в Україні [29]. Тому можемо зробити висновок, що будівельна галузь України має вагомий потенціал для росту, однак потребує додаткових інвестиційних джерел для розвитку.

Наступним не менш вагомим чинником для порівняння є показник питомої ваги прямих іноземних вкладень у будівельній галузі ЄС та України в загальних інвестиціях (рис. 3). Даний показник дозволить нам оцінити масштаби та вагу ПІІ у будівельній галузі європейських країн та України в порівнянні з іншими видами інвестицій та допоможе зрозуміти, наскільки будівельна сфера була привабливою для іноземних інвесторів протягом 2017-2022рр.

Таким чином, дані, представлені на рис. 3 демонструють, що в країнах ЄС прямі іноземні інвестиції в будівництво займають значно більшу (майже в три рази вищу) питому вагу в загальних ПІІ ніж в Україні. Крім того, протягом аналізованого періоду 2017-2022 рр. у країнах ЄС питома вага ПІІ в будівництво

Рисунок 3 – Питома вага прямих іноземних інвестицій у будівництво в країнах ЄС та України в загальних інвестиціях, %

Джерело: складено на основі [29; 30]

має стабільно позитивну динаміку – починаючи з 2017 - го року вона зростає з 10,4% до 13% у 2021 році, а в Україні, навпаки, негативну – протягом 2017-2022 рр. показник поступово зменшується із 4,8% до 4%.

Щодо цифрової трансформації аналізованого сектору, то можна зазначити, що рівень використання цифрових технологій у будівельній галузі в Україні залишається значно нижчим у порівнянні з країнами Європейського Союзу (ЄС). Це пояснюється кількома факторами, такими як фінансові обмеження, низька обізнаність та недостатня підготовка фахівців у сфері цифрових інновацій.

У країнах ЄС вже протягом останніх років спостерігається часте використання цифрових технологій у будівельній галузі. Це пов'язано з ініціативами та програмами підтримки, спрямованими на цифрову трансформацію будівельного сектору, такими як "Building Information Modelling" (BIM), "Smart Construction" та "Digital Construction". Країни ЄС активно впроваджують ці технології для поліпшення ефективності, якості та сталості будівельних процесів. Хоч Україна також здійснює певні кроки в напрямку цифрової трансформації будівельної галузі, проте темпи є значно повільнішими, ніж у європейських країнах.

Таким чином ми вияснили, що протягом останніх років процес іноземного інвестування в нашу державу є доволі хаотичним, на відміну від країн Європи,

де він навпаки має чітко структуровану систему. Країни Європейського Союзу більш активно залучають прямі іноземні інвестиції в будівельну галузь ніж Україна. Навіть незважаючи на пандемію та економічну нестабільність у світі, ПІІ в країнах ЄС в будівництво постійно зростають. Можна припустити, що такі низькі показники надходження ПІІ у будівельну галузь України пов'язані з тим, що на рівні галузевих міністерств не здійснюються серйозні дослідження, які виявляють специфіку залучення іноземних інвестицій та способи збільшення їх припливу в будівельний кластер. Розвиток сфери та її науковий потенціал залишалися без належної уваги. До того ж потенційних інвесторів від вкладень стримує низка внутрішніх проблем вітчизняного механізму залучення ПІІ в будівельну галузь, які були виявлені в даній роботі.

2.3. Вплив факторів на розвиток будівельної галузі України: кореляційно-регресійний аналіз

На основі проведеного аналізу можемо стверджувати, що нині позиція вітчизняних будівельних об'єктів на інвестиційному ринку свідчить про їх неготовність до продуктивного освоєння основних засобів на інноваційній основі, а отже, це визначає неготовність потенційних інвесторів до вкладень у будівельні підприємства через високі ризики, пов'язані також із окупацією частини України, яка вже призвела до фактичної *незахищеності права власності* на цій території, з великою ймовірністю відмови щодо повернення грошей. Тому сучасна інвестиційна політика будівельних підприємств має бути інноваційно орієнтованою технологічно та ризикостійкою щодо впровадження змін.

Постає логічне питання про те, які ж саме чинники впливають на обсяги залучення ПІІ в будівельну галузь України. Тому, щоб це зрозуміти, проведемо кореляційно-регресійний аналіз, де проаналізуємо взаємозалежність між обсягами надходження прямих іноземних інвестицій у будівельну галузь держави та макроекономічними факторами, такими, як обсяг експорту та імпорту України, валовий внутрішній продукт, курс долара США до гривні, індекс споживчих цін та фактор часу.

Базисом кореляційно-регресійного аналізу є оцінювання парних коефіцієнтів кореляції між залежною та незалежними змінними. Ці коефіцієнти

допомагають визначити ступінь щільності взаємозв'язку між економічними показниками, що досліджуються [31]. У випадку прямих іноземних інвестицій у будівельну галузь України залежною змінною є обсяг таких укладень, а незалежними змінними виступатимуть макроекономічні фактори: валовий внутрішній продукт (ВВП), курс валют, рівень інфляції і т.д. Обчислення парних коефіцієнтів кореляції дозволить встановити, наскільки зміни ключових макроекономічних факторів незалежних змінних впливають на залежну змінну. Вихідні дані для кореляційно-регресійного аналізу наведено в табл. 2.

Таблиця 2 – Вихідні дані для проведення кореляційно-регресійного аналізу

Роки	ПП у будівельну галузь, млн дол. США	Експорт, млн дол. США	Імпорт, млн дол. США	ВВП, млн грн	Курс долара США за одиницю (грн/USD)	Індекс споживчих цін, %	Фактор часу
2012	1408,5	82926,6	98813,8	1404669	7,99	99,8	1
2013	1580	77553,9	91220	1465198	7,99	100,5	2
2014	1301,9	65422,5	65949,5	1586915	15,77	124,9	3
2015	1104,1	47863,7	47253	1988544	24	143,3	4
2016	1043,3	46229,7	49117,8	2385367	27,19	112,4	5
2017	1052,1	53979	60321,5	2981227	28,07	113,7	6
2018	919,5	58972,9	63496,4	3560302	27,69	109,8	7
2019	983,5	65683,5	67742,4	3977198	23,69	104,1	8
2020	687,3	44346,5	48243,8	4194102	28,23	105	9
2021	225,2	68089,3	72816,8	5459574	27,28	110	10

Джерело: складено авторами на основі [30; 32].

Прямі іноземні інвестиції є важливим фактором, що впливає на економічний розвиток країни. Вони тісно пов'язані з зовнішньоекономічною діяльністю, яка включає експорт та імпорт товарів і послуг. Розвиток експортно-імпортних операцій характеризує зв'язок іноземних інвестицій з зовнішнім ринком і міжнародним поділом праці. Країна, що залучає іноземні інвестиції, отримує доступ до нових технологій, ринків збуту та фінансових ресурсів. Також обсяги ПП частково залежать від рівня ВВП, оскільки іноземні інвестори зазвичай шукають перспективні ринки з великим потенціалом зростання. Крім того, курс долара на міжнародному валютному ринку може позначитися на привабливість іноземних інвестицій, оскільки зміни в обмінному курсі значно впливають на дохідність інвестиційних проектів.

Ще одним фактором, який впливає на обсяги ПІІ, є рівень інфляції. Коли вона висока, це може підірвати стабільність економіки та зменшити привабливість іноземних інвестицій. Для розуміння впливу цих факторів на обсяги прямих іноземних інвестицій у будівельній галузі України проведення кореляційно-регресійного аналізу є надзвичайно важливим. Для цього першочерговим є оцінювання парних коефіцієнтів кореляції (табл. 3).

Таблиця 3 – Кореляційна матриця залежності обсягів прямих іноземних інвестицій та макроекономічних показників

	ПІІ, млн дол. США	Експорт, млн дол. США	Імпорт, млн дол. США	ВВП, млн грн.	Курс долара США за одиницю (грн/USD)	Індекс споживчих цін, %	Фактор часу
ПІІ, млн дол. США	1,000	0,791	0,779	-0,892	-0,908	-0,085	-0,927
Експорт, млн дол. США	0,791	1,000	0,978	-0,520	-0,890	-0,486	-0,653
Імпорт, млн дол. США	0,779	0,978	1,000	-0,514	-0,885	-0,576	-0,657
ВВП, млн грн	-0,892	-0,520	-0,514	1,000	0,767	-0,231	0,981
Курс долара США за одиницю (грн/USD)	-0,908	-0,890	-0,885	0,767	1,000	0,280	0,846
Індекс споживчих цін, %	-0,085	-0,486	-0,576	-0,231	0,280	1,000	-0,093
Фактор часу	-0,927	-0,653	-0,657	0,981	0,846	-0,093	1,000

Джерело: складено на основі розрахунків авторів

Кореляційна матриця, наведена вище, надає інформацію про залежність між обсягами прямих іноземних інвестицій (ПІІ) та аналізованими макроекономічними показниками. Значення коефіцієнтів кореляції знаходяться в межах від -1 до 1, де значення 1 вказує на повну позитивну кореляцію, -1 - на повну від'ємну кореляцію, а значення близькі нулю означають відсутність кореляції.

Аналізуючи табл. 3, можна зробити наступні спостереження. Обсяги ПІІ мають сильну позитивну кореляцію з експортом та імпортом, 0,791 та 0,779 відповідно. Це означає, що збільшення обсягів експорту та імпорту сприяє збільшенню ПІІ. Курс долара має сильну від'ємну кореляцію з обсягами ПІІ -

0,908, тобто зростання курсу долара призводить до зменшення привабливості іноземних інвестицій. Індекс споживчих цін має слабку від'ємну кореляцію з обсягами ПІІ (-0,085). Це означає, що рівень інфляції має обмежений вплив на прямі іноземні інвестиції в будівельній галузі. Фактор часу має сильну від'ємну кореляцію з обсягами ПІІ (-0,927). Це свідчить про те, що з плином часу обсяги прямих іноземних інвестицій зменшуються. Далі обчислимо рівняння регресії, а також коефіцієнти детермінації прямих іноземних інвестицій у будівельній галузі України під впливом визначених факторів (табл. 4).

Таблиця 4 – Рівняння залежності ПІІ під впливом визначених факторів

Факторна ознака	Умовні позначення	Коефіцієнт детермінації	Рівняння регресії
Експорт, млн дол. США	X_1	$R^2 = 0,846$	$y = 13,244x + 47458$
Імпорт, млн дол. США	X_2	$R^2 = 0,9187$	$y = 19,405x + 46500$
ВВП, млн грн	X_3	$R^2 = 0,8798$	$y = -3379,3x + 6E+06$
Курс доллара США за одиницю(грн/USD)	X_4	$R^2 = 0,5864$	$y = -0,0164x + 38,717$
Індекс споживчих цін	X_5		
Фактор часу	X_6	$R^2 = 0,8412$	$y = -0,0073x + 13,014$

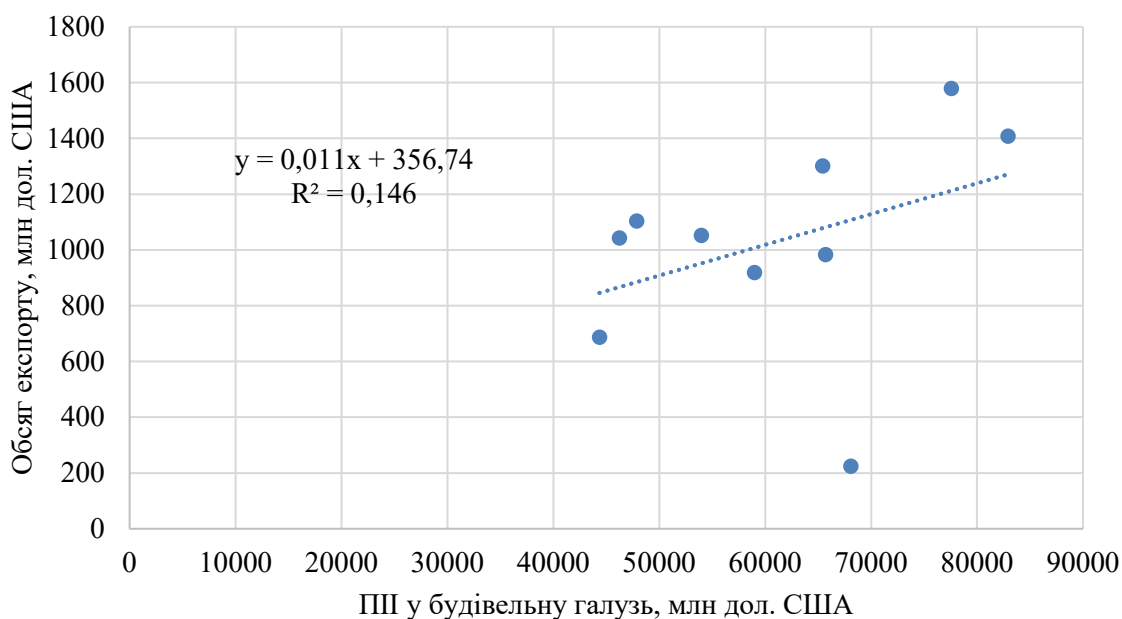
Джерело: складено на основі розрахунків авторів

Наступним кроком продемонструємо виявлені тенденції графічно. Таким чином спостерігаємо, що дійсно усі фактори, наведені вище, більшою чи меншою мірою здійснюють вплив на обсяги залучення ПІІ в будівельну галузь України. А саме, збільшення обсягів експорту України стимулює зростання обсягів прямих іноземних інвестицій у будівельну галузь (рис. 4).

Збільшення обсягів імпорту України стимулює зростання обсягів прямих іноземних інвестицій у будівельну галузь (рис. 5).

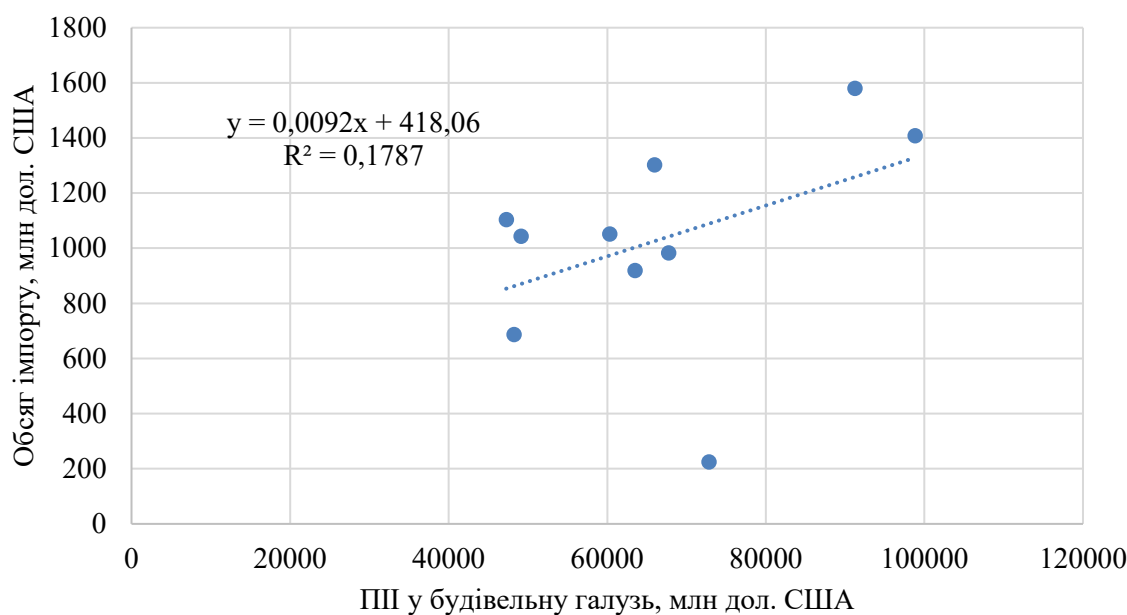
Стосовно показника курсу долара США за одиницю (грн/USD) спостерігаємо, що його зростання гальмує ПІІ (рис. 6).

Фактор часу, аналогічно, стримує зростання прямих іноземних інвестицій у будівельну галузь України (рис. 7).

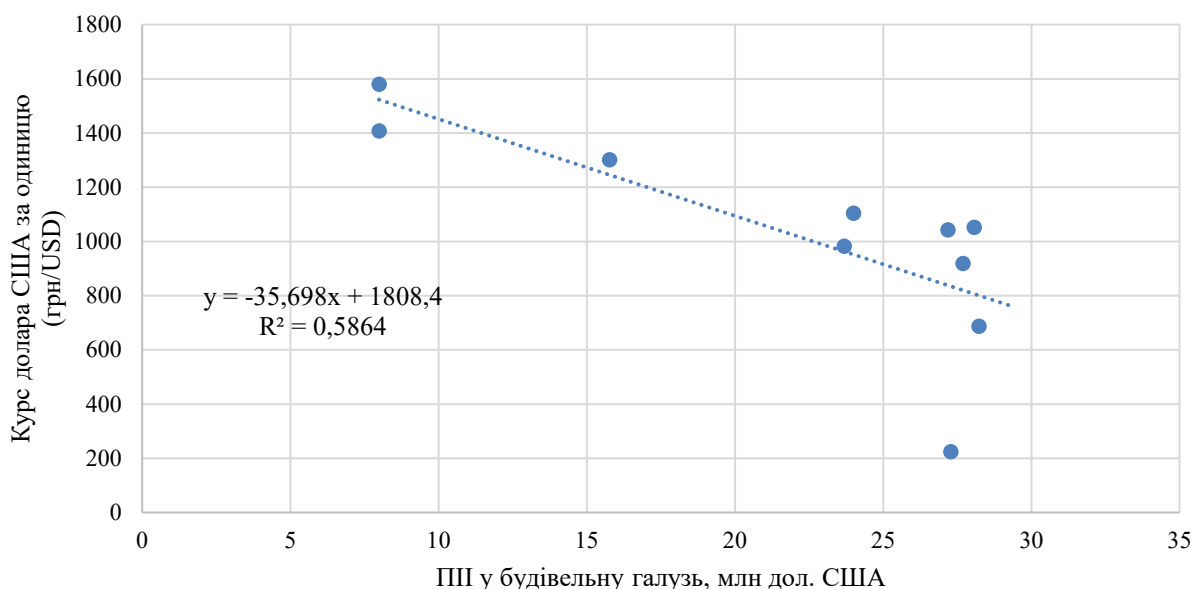
Рисунок 4 – Вплив показника експорту на обсяг ПІІ у будівельну галузь України

Джерело: побудовано на основі авторських розрахунків

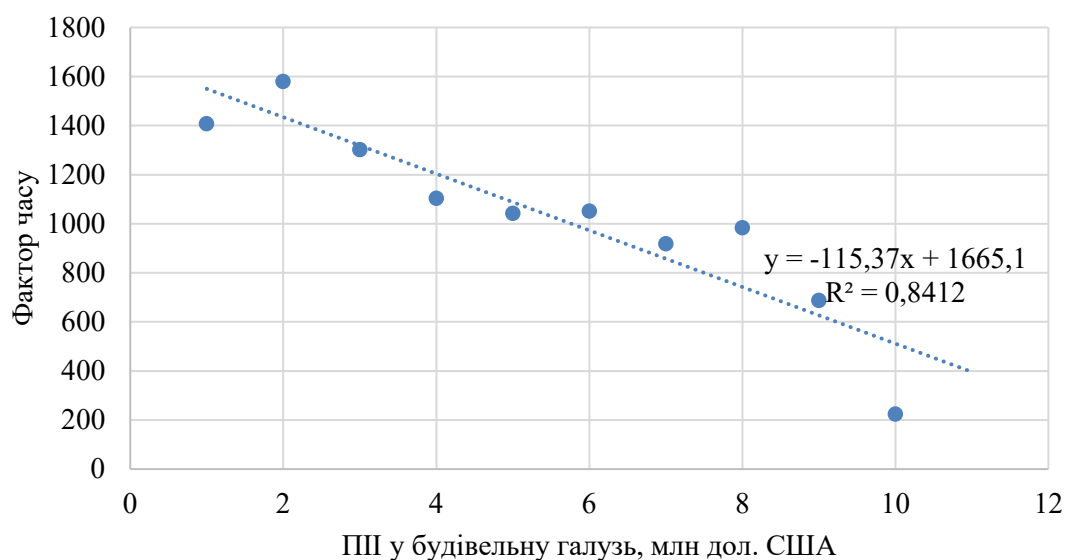
Рисунок 5 – Вплив показника імпорту на обсяг ПІІ у будівельну галузь України

Джерело: побудовано на основі авторських розрахунків

Рисунок 6 – Вплив показника курсу долара на обсяг ПІ у будівельну галузь України

Джерело: побудовано на основі авторських розрахунків

Рисунок 7 – Вплив показника фактору часу на обсяг ПІ у будівельну галузь України

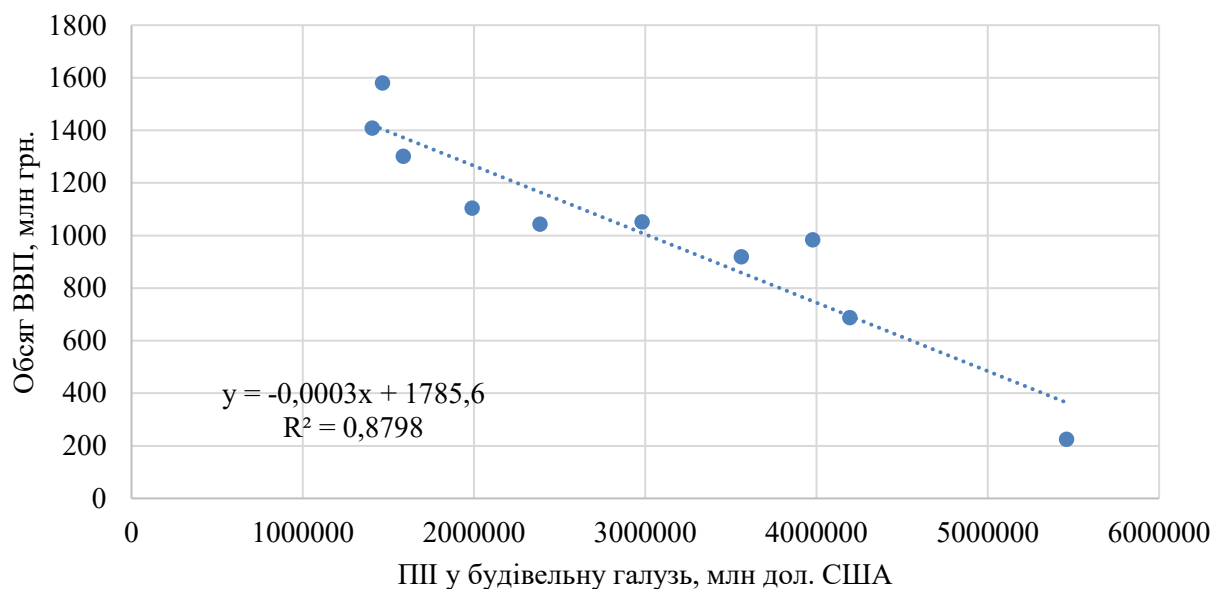
Джерело: побудовано на основі авторських розрахунків

Неочевидною є залежність показника прямих іноземних інвестицій у будівельній галузі від показника валового внутрішнього продукту. Із збільшенням ВВП обсяги залучення ПІ у будівельну галузь України зменшуються (рис. 8). Причиною цього може бути низка інших факторів, адже зростання ВВП не завжди означає сприятливе середовище для прямих іноземних

інвестицій. У країні можуть існувати внутрішні проблеми, такі як корупція, недостатня правова система, нестабільність політичної ситуації або недостатня інфраструктура, що зменшують привабливість країни для зовнішніх інвесторів, навіть при зростанні ВВП.

Рисунок 8 – Вплив показника ВВП України на обсяг ІІІ у будівельній галузі

Джерело: побудовано на основі авторських розрахунків

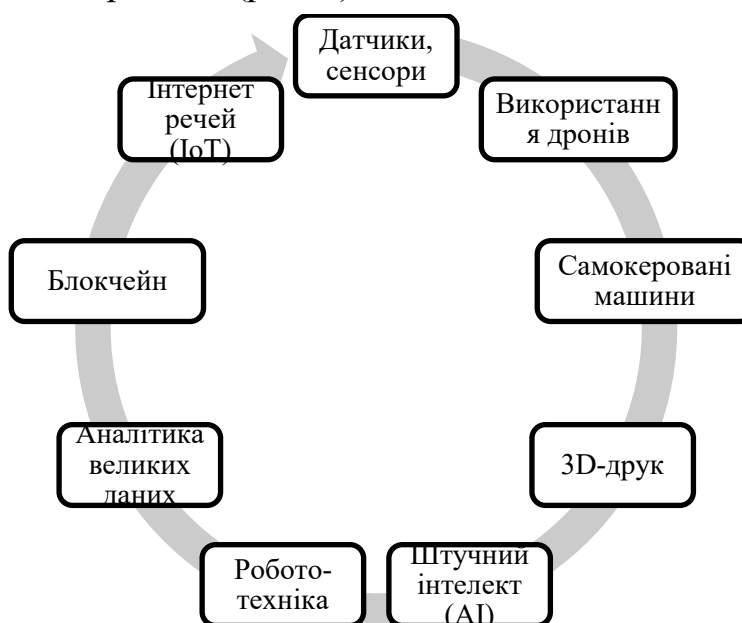
Таким чином проведений кореляційно-регресійного аналіз підтверджує тісний зв'язок ІІІ у будівельній галузі України із проаналізованими показниками зовнішньоекономічної діяльності. Зміни макроекономічних показників країни, таких як ВВП, експорт, імпорт, курс національної валюти значним чином впливають на приплив іноземних інвестицій у будівельну галузь України. За умови незмінності комплексу причин та факторів, що сформували тенденцію протягом 2012-2021 рр., обсяг прямих іноземних інвестицій протягом наступних років буде знижуватись [33].

Висновки

Першочерговою проблемою, яка постає перед вітчизняними підприємствами будівельної галузі на даному етапі, є питання створення сприятливого інвестиційного клімату в Україні, реальних фінансово-кредитних механізмів для стимулювання промислового та житлового будівництва з метою підвищення конкурентоздатності галузі через те, що ринкові умови господарювання вимагають формування нових засад взаємовідносин учасників інвестиційного процесу в капітальному будівництві [34].

Варто окремо виділити важливість впровадження у будівельну галузь України новітніх технологій та розробок, як зараз, так і в повоєнний період. Використання датчиків, сенсорів, дронів, самокерованих машин, 3D-друку, штучного інтелекту (AI), робототехніки, аналітики великих даних, блокчейну та Інтернету речей (IoT) суттєво сприятиме модернізації і покращенню ефективності будівельних процесів (рис. 9).

Рисунок 9 – Новітні технології та досягнення у будівельній галузі

Джерело: складено авторами на основі проведених досліджень

Ці технології дозволяють автоматизувати рутинні роботи, збирати та аналізувати великі обсяги даних, впроваджувати інноваційні методи будівництва, знижувати витрати, підвищувати якість та безпеку. Прогресивний підхід до будівництва ще більше приверне увагу іноземних інвесторів, які бачать потенціал новітніх технологій у підвищенні конкурентоспроможності та прибутковості проєктів будівництва. Використання інновацій сприятиме

залученню прямих іноземних інвестиції та подальшій модернізації.

Не менш важливим напрямком удосконалення вітчизняного механізму залучення ПІІ у будівельний сектор є надання іноземним власникам капіталу пільг та гарантій. Для формування рекомендацій слугувалися аналізом досвіду високорозвинених європейських країн. Найефективнішими пільгами та стимулами для іноземних інвесторів мають стати наступні: податкові, інфраструктурні, фінансова підтримка, правові гарантії, бюрократичні спрощення процедур укладень і доступ до зон вільної торгівлі. Саме ці заходи сприятимуть підвищенню інвестиційної привабливості країни, а також забезпечать розумне використання ПІІ, що стане запорукою успішного функціонування національної економіки, і зокрема будівельної галузі України.